

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF ECONOMICS
AND ADMINISTRATION

Globální pohled na logistiku - vládní/státní zájmy

Ondrej Castek
castek@econ.muni.cz

Proč se vlády zapojují do mezinárodního obchodu a logistiky?

Proč se vlády zapojují do mezinárodního obchodu a logistiky?

- Ekonomické důvody
- Národní obrana
- Environmentální otázky
- Mezinárodní standardy

Ekonomické důvody

Obchodní údaje pro USA za rok 2000, v miliardách USD

Export zboží a služeb	1,418
- Zboží	772
- Cestování	82
- Jízdné	20
- Další doprava	30
Import zboží a služeb	-1,809
- Zboží	-1,441
- Cestování	-64
- Jízdné	-24
- Další doprava	-41

Národní obrana

■ Důležitější, než se zdá, a to i dnes

1. Železnice

2. Dálniční systém

3. Letectví

Národní obrana

4. Oceánské lodě

1. stavba lodí
2. přístavy
3. kapacita nákladních lodí
  1. Období války (charterované/rekvírované)
  2. Období míru
4. strategické rezervy

Kontrola exportu

spojenci x nepřátelské země

- Potencionálně nebezpečné: Hi-tech, know-how
- Další: obilí, jídlo, olej, ...

Kontrola vynucena vládou prostřednictvím licencí:

1. všeobecné licence
2. individuálně ověřené licence
3. projektové licence
4. distribuční licence
5. servisní a dodávací licence

Kontrola importu

1. cla (tarifní bariéra)
2. přímé kvóty (netarifní bariéra)
3. požadavky (netarifní bariéra)
4. úplný zákaz (např. nemoc šílených krav)

Vládní podpora

Příklady:

1. vojenský materiál přepravován pouze domácími přepravci
2. vnitrostátní linky obsluhovány pouze domácími operátory
3. jídlo nebo jiná podpora rozvážena pouze domácími přepravci
4. sovětské a čínské dumpingové ceny
5. japonská politika cen v přístavech
6. Airbus a Boeing

Levné vlajky

Státní kontrola vlajek => Levné vlajky

Důvody:

Mzdové náklady

Daně

Bezpečnostní standardy

Platí jak pro lodě, tak i pro nákladní auta.

Kontrola letetví

- **Svoboda 1.** Letět nad cizím teritoriem s předem vydaným povolením.
- **Svoboda 2.** Zastavit v cizí zemi pro palivo nebo opravy.
- **Svoboda 3.** Přepřavovat osoby a náklad z domovské země aerolinie do země cizí.
- **Svoboda 4.** Přepřavovat osoby a náklad z cizí země do domovské země aerolinie.
- **Svoboda 5.** Přepřavovat osoby a náklad z domovské země do jedné cizí země a vyzvednout cestující a náklad směřující do jiné cizí země.
- **Svoboda 6.** Šestá svoboda vyplývá z uspořádání tří zemí: X, Y, a Z využívají třetí a čtvrtou svobodu mezi X a Y a třetí a čtvrtou svobodu mezi Y a Z.
- **Svoboda 7.** povoluje aerolinii přepřavovat osoby a náklad mezi dvěma body, ze kterých ani jeden neleží v domovské zemi aerolinie.

Kontrola letectví

- **ICAO: International Civil Aviation Organization**
- **IATA: International Air Transport Association**

Typy tras:

- Business cesty—například Zurich, Tokyo, Hong Kong;
- Osobní cesty—jako turisté nebo z etnických nebo náboženských důvodů;
- Gateway—mezi hlavními oblastmi, například Londýn nebo New York;
- Diplomatické—do Brazílie nebo Washingtonu, D.C.;
- Špatná povrchová přístupnost—Berlín (před 1990);
- Strategická politika—U.S. do Latinské Ameriky před 2. světovou válkou nebo Aeroflot do Afriky nebo Kuby;
- Prestižní—Concorde;
- Vojenská—PanAm trasy do Saigonu v 60. letech nebo lety Aeroflot do Hanoje;
- Koloniální—udržení vztahů

Odbory

Environmentální otázky

Mohou se týkat:

1. Dopravních prostředků
2. Typu balení
3. Časových omezení, např.:

Pátek 15:00 – 18:00, neděle 12:00– 22:00, během celého roku

Vztahuje se na nákladní auta nad 7,5 tuny

Ztráty se odhadují na až 1,5 mld. CZK ročně

Důvody: dopravní špičky mezi 14:00 – 18:00

Pátek +15 % objem provozu

=> +20% nehod

40% mezi osobními automobily

+45% fatálních nehod

Environmentální otázky– znečištění ovzduší velkými loděmi

1 velká loď znečišťuje ovzduší víc, než 50 milionů osobních automobilů.

15 největších světových lodí znečišťuje ovzduší víc, než všech 760 milionů automobilů na světě.

60 000 lidí ročně v USA údajně zemře kvůli znečištění ovzduší způsobeným velkými loděmi.

Environmentální otázky– znečištění ovzduší velkými loděmi

Největší kontejnerová loď na světě: Emma Maersk
397 metrů dlouhá, 56 m široká, 30 m vysoká
Motory: 1 x 80 MW + 5 menších. Celkem 110 MW.
Kapacita: ekvivalent
15 200 TEU

Environmentální otázky – znečištění ovzduší velkými loděmi

USA nedávno zavedly bezpečné zóny přesahující 200 námořních mil kolem pobřeží. V této zóně jsou lodě povinné používat méně znečišťující palivo:

Silniční doprava – obsah síry musí být méně, než 15 ppm

Běžné palivo pro lodě - 27,000 ppm

US teritoriální vody do r. 2015 – 10,000 ppm

US teritoriální vody po r. 2015 – 1,000 ppm

Problém: jak je to s mezinárodními vodami, jak řešit levné vlajky?

Multilaterální programy

1. Konvence (Ženevská...)
2. Standardy pro bezpečnost a ochranu
3. Standardy pro navigační praktiky
4. Propojenost sítí

Bojkoty a antibojkoty

1. veřejnost vs. firmy
2. veřejnost vs. vlastní nebo cizí vláda
3. vláda vs. vláda

Také v případě vícestranné, např. arabské státy proti Izraeli...

Zdroje

- International Logistics (2nd Edition)
Wood, Donald F. Barone, Anthony Murphy, Paul
Pages: 456, Publisher: AMACOM Books
ISBN: 9780814426739

